

KIVISTÖ KERTOMUKSINA

Elämänmakuista historiaa

MarjaVerkko ry:n erikoisjulkaisu

Kivistö kertomuksina

— elämänmakuista historiaa

SISÄLTÖ

Oman kylän tehonainen Kaarina Perkola muistelee	3
Kuin vettä vaan? Esko Leinonen muistelee	4
Kivistön kasvatti Pirjo Leinonen muistelee	5
Metsän keskellä Laila Rahkonen muistelee	7

Kivistö kertomuksina löytyy seuraavista kanavista:

[www.facebook.com/groups/
Kivistokertomuksina](https://www.facebook.com/groups/Kivistokertomuksina)
(ryhmään liittyminen edellyttää Facebook-tunnuksia)

[www.marjaverkko.fi/
kivistokertomuksina](http://www.marjaverkko.fi/kivistokertomuksina)
(avautuu keväällä 2019)

Tulevista muistelutapaamisista tiedotamme MarjaVerkon sähköisissä kanavissa ja mahdollisuuksien mukaan myös paperimainoksien alueella.

© MarjaVerkko ry 2018

Kansikuvassa Kaarina Perkola perheineen

Kivistön suuralueen aluekehitysverkosto MarjaVerkko ry on asukkaiden toiveesta kerännyt Kivistön seudulla pitkään asuneiden muistoja ja tarinoita nykyisten ja tulevien sukupolvien iloksi. Historiaprojekti kulkee nimellä **Kivistö kertomuksina** ja elää Facebook-ryhmänä, omana nettisivunaan MarjaVerkon sivujen alla, muistelutapaamisina asukastila Rubiinissa Kivistössä ja nyt myös tämän käsillä olevan julkaisun muodossa.

Olemme projektin tiimoilta tervetulleeseen ja haastatelleet kivistöläisiä "alkuasukkaita" ja kuulleet heidän tarinoitaan entisaikojen Kivistöstä. Meillä on suuri ilo ja kunnia jakaa tässä muistoista muutama maistainen. Kiitos, että olemme saaneet kuunnella!

Julkaisun tuottamisen on mahdollistanut Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA. Kiitos myös Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoille Milja Nykäselle ja Jenni Viitasolalle.

MarjaVerkko ry:n puolesta
Emma Tuomi
(emma.tuomi@marjaverkko.fi)

Oman kylän tehonainen

Kaarina Perkola

Auttaminen on Kaarina Perkolalle sydämen asia

Teksti Milja Nykänen, kuvat Milja Nykänen ja Kaarina Perkolan arkistot

Kaarina Perkolan nimi on monelle kivistöläiselle tuttu. Samalla tontilla vuodesta 1952 asunut, haastatteluhetkellä 91-vuotias Kaarina on varsinainen tehopakkaus, joka edelleen luotsaa paikallista eläkeläiskerhoa. Koko ikänsä erilaisia vapaaehtoishommia tehnyt Kaarina muistelee erityisen suurella lämmöllä pyhäkoulun vetämistä Kivistössä.

Kaarinan pyhäkoululaisia keväällä 1955

Alkujaan pyhäkoululle ei 50-luvulla ollut alueella sopivaa paikkaa, joten toimielias Kaarina alkoi pyörittää pyhäkoulua kotonaan. Sana kiiri ja pian alueen lapset uskonnollisesta vakaumuksesta riippumatta tulivat pyhäkouluun säännöllisesti säällä kuin säällä. Vaikka Kaarinalla ei ollut työhön koulutusta, kaikki kylällä tunsivat hänet pyhäkoulun vetäjänä.

Pyhäkoulun lisäksi Kaarina on pitänyt myös muun muassa kahvitushetkiä nuorille päihdeongelmallisille seurakunnan tiloissa. Kohtaamisista hän puhuu hymyssä suin.

90-vuotislahjakseen hän keräsi ja lahjoitti rahaa Pietarin katulapsille, ”kun en minä enää mitään itse tarvinnut”.

Kuin vettä vaan?

Entisaikojen Kivistössä vesi ei ollut itsestäänselvyys

Teksti ja kuvitus Emma Tuomi

Kivistössä ei aina ole ollut arkipäivää, että talousvettä tulee hanaa kääntämällä, tai että sitä ylipäättään helposti saa. Alueella vuodesta 1959 asunut **Esko Leinonen** muistelee 50- ja 60-lukujen taitteen vesipulaa, kun pintakaivot olivat kuivina. Kuivuudesta johtuen vuonna 1960 Esko ja hänen isänsä päättivät naapurien kanssa yhteisestä porakaivosta, joka porattaisiin vanhaan pintakaivoon.

Paikalle hankittu porari lupasi, että vettä olisi vaikka kuinka. 18 metrin syvyydessä hän ehdotti, että pannaan tukko ja lasketaan pikasementtiä, annetaan kuivua ja ajetaan sitten vähän pienemmällä poralla läpi. Kolmen päivän kuluttua sementtiä aukaistessa kävi pölly vain, eikä vettä ollut mail-la halmeilla. Isä totesi, että "ei sieltä mitään vettä voi tullakaan". Porari oli sitä mieltä, että tulee kyllä, kunhan mennään tarpeeksi syvälle. 35 metrin kohdalla hän päätti, ettei kannata porata enempää, ja laittoi koepump-pauksen päälle. Pumppu kävi kaksi kokonaista vuorokautta, mutta lopulta kaivoon ilmestyi kuin ilmestyikin vettä. Kun isälle kerrottiin, että nyt sitä vettä tulee, hän tokaisi, että "totta kai tulee, kun minä katsoin paikan".

Kaivo ei ole ollut koskaan kuiva ja se toimii edelleen.

Vesien kanssa pelattiin Kivistössä pitkään ja vesijohtoon Leinokset liittyivät vasta 1980-luvun loppupuolella, kuten monet muutkin lähialueen kotitaloudet. Tästäkään ei selvitty kokonaan ilman kom-melluksia.

Esko oli sopinut putkitöistä urakoitsijan kanssa. Sovittuna päivänä isäntä itse lähti töihin ja jätti kaivurin hommiin. Kaivuri alkoi kaivaa tien puolelta edeten tontin puolelle samalla rykäisten koivunjuuria mennessään. Äkkiä kuitenkin paljastui, että koivun-juuret olivatkin maahan kaivettuja puhelinjohtoja; Kivistössä oli osa puhelinkaapeleista kaivettu maa-han, osa oli ilmassa. 600 puhelinta meni mykäksi ja pankissa hälytyk-set päälle. Tikkurilasta tuli kone-pistoolein varustettu poliisipartio katsomaan, mikä ihmeen konna Kivistössä oikein riehui.

Puhelintöitä tehtiinkin sitten läpi lämpimän kesäyön. Aamulla puhelinlangat olivat onneksi taas laulukunnossa. Myös vesi saatiin lopulta juoksemaan.

Kivistön kasvatti

60-luvun Kivistössä leikittiin kesät talvet

Teksti Emma Tuomi, kuvat Pirjo Leinosen perhealbumi

Pirjo sisaruksineen leikkimökin edustalla

Pirjo Leinosen mieleen nousee monia lämpimiä lapsuusmuistoja Kivistöstä. Leinosten talon pihassa oli työkaluvajaksi alun perin tehty leikkimökki, joka oli rakennettu 60-luvun alussa talon laudoituksesta ylijääneestä vaakalaudasta. Kattoa varten Pirjo nosti remonttirahaa omista säästöistään Postipankista. Mökistä tuli hurjan pidetty leikkipaikka kesäisin, erityisesti kotileikit olivat suosiossa.

Leinosten pulahdusallas

Toinen mieluisa leikkipaikka löytyi raakalautaiselta avoullakolta naapurin perheen yläkerrasta. Siellä leikittiin kauppaleikkiä: vanhempia pyydettiin säästämään kaikki purnukat, rasiat ja maitopurkit, ja loppukesästä ”kaupassa” oli aina hillittömät määrät tavaraa, joka Pirjon arvelujen mukaan päätyi lopulta saunaan poltettavaksi. Ulkona kerättiin metsäiseltä takapihalta tikkuja ja rakenneltiin pieniä taloja, joiden seiniin laitettiin sammalta. Kuumien kesäpäivien ratoksi Leinosten pihalta löytyi myös pieni pulahdusallas.

Hiihtokisoissa

Pirjo muistaa, että Kivistön koululla laitettiin alkuun keinut lukkoon yöksi, etteivät leikit häirinneet opettajien yöunia: opettajat kun asuivat tuolloin erillisessä opettaja-asuntolassa noin 300 metrin päässä koulun pihasta. Pesäpalloa pelattiin tiellä, ojat rajoina. Vain parilla lähi-alueen asukkaalla oli oma auto, joten autoja ei tarvinnut juurikaan varoa. 60-luvun loppupuolella järjestettiin talvisin Pirjon perheen pihassa naapuruston lasten omia hiihtokilpailuja, kun samasta ikäluokasta löytyi runsaasti innokkaita kisailijoita.

Metsän keskellä

Laila Rahkosen koti rakennettiin hartiapankilla

Teksti ja kuvat Emma Tuomi

Haastatteluhetkellä 92-vuotias **Laila Rahkonen** on muuttanut 50-luvulla Puistomäen tontille, tuolloin nimettömän tien varteen nykyiseen Kivistöön, keskelle synkkyyttä huokuvaa metsää. Rahkosille alkuun tarjottua kalliiotonttia Laila ei huolinut, mutta alueella kierreltyään hän mieltyi tasaiseen puistomaiseen tonttiin, johon omaa kotia sitten alettiin huone kerrallaan hartiapankilla rakentaa. Tuolloin tielinjat oli vasta hakattu ja kivet ja kannot paikoillaan, joten rakennustarvikkeet piti tuoda hevosella. Ensimmäinen naapuri ilmestyi viikon päästä ja ensimmäisenä talvena mäessä asui vain kolme muuta perhettä. Kun äiti ja isä tulivat käymään, tulo-ohjeiksi kerrottiin, että metsässä asutaan.

”Jos hirven metsästä löytää, löytää elävän ihmisenkin”, Laila toteaa. Ja niin vain vanhemmat löysivät perille.

Maata kuokittiin lasten kanssa, ja vaikka metsäpohja oli haastava, Laila laittoi pihaan mansikkamaan ja marjapuskia, vihannesmaan, luumupuita, kirsikkapuita ja omenapuita. Myös kukkaloisto oli upea. Omenista Laila kertoo, että omille lapsille piti saada sitä mitä itsellä ei ollut. Hän muistelee saaneensa aikanaan yhden omenan joululahjaksi ja kertoo miehensä olleen toisella kymmenellä maistaessaan omenaa ensimmäistä kertaa. Tuolloin ei hedelmiä saanut ympäri vuoden kaupasta kuten nykyään. ”Omat lapset kuormaavat ylimääräisiä omenoita kottikärryillä peuroille”, Laila naurahtaa.

Laila Rahkonen

Lailan koti on yksi Kivistön vanhimpia entisellään säilyneitä taloja. Alkuperäisestä rakennuksesta on uusittu vain ikkunat.

Alueen palvelujen Laila on nähnyt ensin vähitellen tulevan ja kertaalleen jo häviävän. Hän pohtii, ehtikö nähdä palveluiden uutta tuloa. Erityisesti toiveissa olisi oma lähiterveysasema.

**Tervetuloa mukaan
MarjaVerkon toimintaan!**

www.marjaverkko.fi

www.facebook.com/marjaverkko

www.twitter.com/marjaverkko